

2B Alanlarının Satışının Türkiye Ulusal Ormancılık Programı Açısından İrdelenmesi

Cihan ERDÖNMEZ

İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, İstanbul
Sorumlu yazar: cihanerdonmez@hotmail.com

Geliş tarihi:22.10.2013

Özet

Türkiye Ulusal Ormancılık Programı 2004 yılında hazırlanarak uygulamaya sokulmuştur. Bu program ülke ormancılığının analizini yaptıktan sonra gelecek 20 yıllık dönem için ilkeler, amaçlar, politikalar ve stratejiler geliştirmiş ve aynı zamanda bir eylem programı içermiştir. Diğer yandan 2012 yılında çıkarılan bir yasa ile 2B olarak adlandırılan ve orman niteliğini yitirdiği için orman sınırları dışarısına çıkarılan alanların orman köylüsü olmayan gerçek ve tüzel kişilere satışı olanaklı hale getirilmiştir. Bu makale 2B alanlarının satışı uygulamasının Türkiye Ulusal Ormancılık Programı ile uyumlu olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Yapılan incelemeler sonucunda söz konusu uygulamanın Türkiye Ulusal Ormancılık Programının ilke, amaç, politika ve stratejileriyle büyük ölçüde uyumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Program güncel koşullara uygun olarak ve katılımcı bir yöntemle revize edilmeli ve ilgili kurum ve kuruluşlar için bağlayıcı bir nitelik kazandırılmalıdır. 2B alanlarının satışında satış bedelleri daha yüksek olmalı ve elde edilen gelir öncelikle ormancılık amaçları için kullanılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Ormancılık programı, 2B, ormancılık politikası.

Research on Selling of 2B Areas from Point of National Forestry Programme of Turkey

Abstract

National Forestry Programme of Turkey has been prepared and put into practice in 2004. After analyzing national forestry, the programme developed principles, aims, policies and strategies and also includes an action programme for the next 20 years. On the other hand a new legislation has made 2B areas which were formerly forest and accepted as non-forest because of their qualification lost to be sold. This article aims to define whether that legislation is appropriate to National Forestry Programme for Turkey or not. As results of investigations the legislation is majorly not appropriate to National Forestry Programme for Turkey. The programme should be revised in a participatory way under actual conditions and should be made obligatory for all related institutions. 2B are as should be sold at higher price level and incomes should be used primarily for forestry aims.

Keywords: Forestry programme, 2B, forest policy

Giriş

Orman kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve bu kaynaklardan yararlanma ile ilgili konular gerek Türkiye’de gerekse bütün dünyada önde gelen gündem maddelerinden birini oluşturmaktadır. Ulusal düzeyde atılan adımlar ve geliştirilen politikalara ek olarak uluslararası alanda da ormancılıkla ilgili pek çok süreç başlamış ve devam etmektedir.

1990’lı yıllarla birlikte uluslararası süreçler hükümetlere ulusal ormancılık programlarının yapılması konusunda tavsiyelerde bulunmaya başlamıştır. 1992 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında (Rio Zirvesi) ortaya çıkarılan Gündem 21’in 11. bölümü bu noktada dile getirilmesi gereken ilk örnektir (Carbone and Savelli, 2009). 1997

yılında Birleşmiş Milletler hükümetlere ulusal ormancılık programları hazırlayarak bu doğrultuda ilerlemeleri konusunda açık bir çağrıda bulunmuştur (Schanz, 2002). Benzer şekilde Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansı (MCPFE)’nin Helsinki’de gerçekleştirilen toplantısı sonucunda oluşan mutabakatları içeren Helsinki Kararları (md. 4) yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde orman yönetiminin periyodik olarak güncellenen plan ve programlara dayandırılması gerektiğini ifade etmiştir (MCPFE, 1993).

Türk ormancılığında plan ya da program denildiğinde öncelikle akla gelen orman amenajman planlarıdır. Ormancılığın ulusal düzeyde planlanması konusunda atılan ilk adım 1990-2009 yıllarını kapsayan Ormancılık Ana Planıdır (Konukçu, 2001).

Merkezi bürokrasi tarafından hazırlanan bu geçen plan kapsadığı dönem içerisinde uygulamaya aktarılamamış, bir arşiv belgesi olmaktan öte gidememiştir.

2004-2023 yıllarını kapsayan Türkiye Ulusal Ormancılık Programı (TUOP)'nın hazırlanması çalışmalarına Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün finansal ve teknik yardımlarıyla 2001 yılında başlanmış ve program 2004 yılı Ekim ayında yürürlüğe girmiştir (Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004). 20 yıllık bir dönemi kapsayan ve Cumhuriyetin 100. Yılına kadar uygulamada kalacak olan program Ormancılık Ana Planı ile kıyaslandığında katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmış ve değişik ilgi gruplarının katkısı programa yansıtılmıştır. TUOP Türkiye ormancılığının temel amacını "orman kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ile toplum refahına ve ülkenin sürdürülebilir kalkınmasına optimal katkıların sağlanması" olarak belirlemiştir (Erdönmez vd., 2010).

Diğer yandan kısaca 2B olarak bilinen ve orman niteliğini yitirmesi nedeniyle orman kadastrası çalışmaları sırasında orman sınırları dışarısına çıkarılan alanlar Türk ormancılığının en önemli tartışma konularından birini oluşturmaktadır. 1973 yılında başlayan ve orman kadastrası çalışmaları tamamlanamadığı için günümüze kadar devam eden orman sınırları dışarısına çıkarma uygulaması, bir yandan orman alanlarında azalmaya neden olup, mevcut orman alanları üzerinde baskı oluştururken diğer yandan da orman sınırları dışarısına çıkarılan alanların (2B alanlarının) nasıl değerlendirileceği sorununu ortaya çıkarmaktadır. 1982 Anayasası 2B alanlarının orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi amacıyla kullanılmasını hükme bağlamıştır. Buna rağmen 2000'li yıllar söz konusu alanların orman köylüsü olmayan gerçek ve tüzel kişilere satılması ve bu yolla hazineye kaynak oluşturulması tartışmalarıyla geçmiş ve nihayet 2012 yılında yapılan yasal düzenlemeyle 2B alanlarının orman köylüsü olmayan hak sahiplerine satışının önü açılmıştır.

Bu makale 2B alanlarının satışı uygulamasının TUOP çerçevesinde irdelemesini yapmayı amaçlamaktadır.

Makalede Türkiye ormanları ve ormancılığına 20 yıl boyunca yön vermek amacıyla hazırlanan TUOP ilke, amaç, politika, strateji ve eylemleri ile 2B alanlarının satışı uygulaması ilişkiye getirilecek, bu yolla sonuçlar üretilmeye ve bu sonuçlara dayanarak Türk ormancılığının geleceğine ilişkin çıkarımlarda bulunmaya çalışılacaktır.

Yöntem

Bu makalenin temel amacı, bir önceki bölümde de belirtildiği üzere 2B alanlarının satışı uygulamasının TUOP çerçevesinde irdelemesini yapmaktır. Söz konusu uygulamanın TUOP'a uygun olup olmadığının ortaya konulması bundan sonraki süreçte atılacak adımlar açısından anlam taşımaktadır.

Bu temel amaca ulaşmak üzere öncelikle TUOP ilkeler, amaçlar, politikalar, stratejiler ve eylemler açısından analiz edilmiştir. Bu noktada hemen belirtmek gerekir ki, bu makalede ilke, amaç, politika, strateji ve eylem terimleri TUOP'ta kabul edilen anlamları ile kullanılmış, bu konuda kavramsal bir kargaşa görünüyorsa olmasına karşın bunun tartışılmasına girilmemiştir. Daha sonra 2B alanlarının satışı uygulaması bu ilke, amaç, politika, strateji ve eylemlerle ilişkilendirilerek, söz konusu uygulamanın TUOP'a uygunluğu tartışılmıştır. Son olarak ise elde edilen sonuçlara dayanılarak geleceğe dönük öneriler geliştirilmiştir.

Bulgular

TUOP'un Çözümlemesi

TUOP başlıca dört bölümden oluşmaktadır. Bunlar;

- a) Türkiye ormancılığının mevcut durumu,
- b) Ulusal ormancılık ilkeleri, amaçları ve politikaları,
- c) Ulusal ormancılık politikalarını gerçekleştirmek ve amaçlarına ulaşmak için izlenecek stratejiler,
- d) Eylem programı.

TUOP Türkiye ormancılığının mevcut durumunun analizinden sonra ulusal ormancılık ilkeleri, amaçları ve politikalarını şekillendirmektedir. Bu bölümde öncelikle 10 adet ulusal ormancılık ilkesi sıralanmıştır. Bunlar;

- I. Sürdürülebilirlik,
- II. Biyolojik çeşitliliğin korunması,
- III. Çok fonksiyonlu (işlevsel) yönetim/faydalanma,
- IV. Katılımcılık,
- V. Toplum yararı-faydaların hakça paylaşımı,
- VI. Yerel halkın haklarına saygı, kültür ve geleneklerinin korunması ve geliştirilmesi,
- VII. Şeffaflık,
- VIII. Sektör içinde ve diğer sektörlerle eşgüdüm, işbirliği, entegrasyon,
- IX. Verimlilik/maliyet etkenliği,
- X. Küresel sorumluluktur.

Bu ilkelerin sıralanmasının ardından ise önce ulusal ormancılık amaçları, daha sonra da bu amaçlara ulaşmak üzere izlenecek ulusal ormancılık politikaları ve stratejileri açıklanmıştır. Söz konusu amaçlar ile politikalar ve stratejiler özet olarak Tablo 1'de gösterilmektedir.

TUOP amaçlar, politikalar ve stratejilerin tanımlanmasının ardından eylem programı ile son bulmaktadır. Eylem programı 2004-2008 arası beş yıllık süreyi kapsayan kısa dönem ve 2004-2023 arası 20 yıllık süreyi kapsayan uzun dönem nitelikli toplam 146 adet eylem içermektedir. Bu eylemlerden ilk 25 tanesi bütün amaç, politika ve stratejilerle ilgili genel nitelikli eylemlerdir.

Ardından ormanların korunması ile ilgili 36 eylem, ormanların geliştirilmesi ile ilgili 24 eylem ve ormanlardan faydalanmaya ilişkin 61 eylem sıralanmıştır. Söz konusu eylemlerden 103 tanesi kısa dönem 43 tanesi ise uzun dönem niteliklidir. Bu açıdan 20 yıllık bir süreyi kapsayan TUOP'un çoğunlukla kısa dönem nitelikli eylemlerden oluştuğu görülmektedir. TUOP'un izleme ve değerlendirme görevi Çevre ve Orman Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığına verilmiştir.

Tablo 1. Ulusal Ormancılık Amaçları, Politikaları ve Stratejileri

Ulusal Ormancılık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
A-Ormanların Korunması	I-Orman alanlarının ve sınırlarının korunması	<p>a)Orman alanlarının kadastro ve tapuya tescil çalışmalarının tamamlanması.</p> <p>b)Toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi.</p> <p>c)2/B uygulamasına devam edilmesi; bunu yaparken orman ekosisteminin korunması, rant ve özel çıkar sağlamanın engellenmesi, yeni sahalar açma ve buralara yerleşmenin özendirilmesinin önlenmesi.</p>	<p>i)2008 yılına kadar ormanın ekosistem olarak uygun tanımının belirlenmesi ve bu tanımın bütün ormancılık çalışmalarına dayanak teşkil etmesinin sağlanması.</p> <p>ii)Bütün toplum bazında bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının işbirliği içerisinde yürütülmesi.</p> <p>iii)2/B uygulamalarına devam edilmesi, orman alanlarının ormancılık dışı yararlanmalara açılmasında toplum yararı ve orman ekosisteminin korunmasının öncelikli tutulması; rant ve özel çıkar sağlamaya yönelik yeni sahaların açılmasının katılımcı yöntemlerle oluşturulacak mevzuat yoluyla önlenmesi; toplum yararı ve orman niteliğini kaybetme konusunda kriter ve metotların belirlenmesi ve yasal düzenlemelerin yapılması çalışmalarının 2008 sonuna kadar tamamlanması. Uygulamaların bu düzenlemelere göre yürütülmesi için kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.</p>
	II-Ormanların biyolojik çeşitliliğinin korunması	<p>a)Biyolojik çeşitlilik konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme.</p> <p>b)Korunan alanların yaygınlaştırılması, katılımcı planlama ve yönetim.</p> <p>c)Biyolojik çeşitliliğin envanter, planlama ve değerlendirmeye entegrasyonu; ağaçlandırma ve gençleştirmede biyolojik çeşitliliğin gözetilmesi.</p> <p>d)Araştırmaların artırılması, araştırma kuruluşları ile işbirliği.</p> <p>e)Kırsal kalkınma faaliyetlerinin güçlendirilmesi.</p>	<p>i)Orman teşkilatınca biyolojik çeşitlilik konusunda kapsamlı bir bilgilendirme ve bilinçlendirme programının 2008 yılı sonuna kadar oluşturulması.</p> <p>ii)Korunan alanlarla ilgili olarak uluslararası kriterlerle uyumlu ulusal kriter ve göstergelerin ve sürdürülebilir yönetim düzenlerinin katılımcı olarak 2008 yılına kadar geliştirilmesi.</p> <p>iii)Korunan alan mevzuatının koşullara uygun olarak geliştirilmesi, ilgili kurumsal kapasitenin taşra ağırlıklı olarak güçlendirilmesi, finansal kaynakların artırılması.</p> <p>iv)Korunan alanlar ağının ülkenin biyolojik çeşitliliğini ve farklı ekosistemlerini temsil edecek şekilde yaygınlaştırılması, bu alanların sürdürülebilir yönetimlerinin sağlanması.</p> <p>v)Yerinde (in-situ) ve dışarıda (ex-situ) koruma sahaları tesis ve yönetim çalışmalarının diğer kuruluşlarla işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi.</p> <p>vi)Av ve yaban hayatı türlerinin genetik kirliliğe yol açmayacak şekilde korunması.</p> <p>vii)Ormanların biyolojik çeşitliliğinin korunması çalışmalarının envanter, planlama, izleme ve</p>

Tablo 1'in devamı

Ulusal Ormanlık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
A-Ormanların Korunması			<p>değerlendirme çalışmalarına entegrasyonu için metodoloji, kurumsal kapasite ve mevzuat geliştirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi.</p> <p>vii)Ağaçlandırma ve diğer imar çalışmalarında biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik tekniklerin kullanılması, bu amaçla eğitim ve kurumsal kapasiteyi güçlendirme çalışmalarının diğer kurumlarla işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi.</p> <p>ix)İlgili konularda araştırmaların güçlendirilmesi amacıyla üniversiteler ve araştırma kuruluşlarıyla işbirliğine gidilmesi.</p> <p>x)Korunan alanlarda yöre halkına yönelik gelir getirici faaliyetlerin yaygınlaştırılması, gelir kaybına uğrayan yöre halkına yönelik kırsal kalkınma programlarının uygulanması.</p>
	III-Ormanların biyotik ve abiyotik zararlılara karşı korunması	<p>a)Orman köylülerinin ve ilgi gruplarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi.</p> <p>b)Önleyici tedbirlere önem verilmesi, ekosistemlerin doğal yapılarının korunması.</p> <p>c)Orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin artırılması.</p> <p>d)Orman köylülerinin ihtiyaçlarının karşılanması, gelir elde etme olanaklarının geliştirilmesi.</p>	<p>i)Yerel halk ve tüm ilgi gruplarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi; ormanların köy tüzel kişiliklerince korunması uygulamalarının yaygınlaştırılması.</p> <p>ii)Açma ve yerleşme sorunlarıyla mücadelede büyükşehirler ve sahil bölgelerine öncelik verilmesi, bu konularla ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi.</p> <p>iii)Ormanları doğal yapılarının/ekosistem bütünlüklerinin korunması konusunda orman teşkilatında eğitim çalışmalarının 2008 yılı sonuna kadar tamamlanması.</p> <p>iv)Orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin ve kaynaklarının güçlendirilmesi.</p> <p>v)Orman yönetim ve faydalanma planlarında yerel halkın ihtiyaçlarının da belirlenmesi ve bu ihtiyaçların yasal yollardan ve indirimli olarak karşılanması; orman köylerinde odun tüketiminde tasarruf sağlayıcı tedbirlerin alınması ve alternatif enerji kaynaklarının kullanılması.</p> <p>vi)Orman köylülerinin yönetim kararlarına katılımının sağlanması; odun dışı ürün ve hizmetlerin gelir getirici potansiyellerinden yararlanmalarının geliştirilmesi.</p>

Tablo 1'in devamı

Ulusal Ormanlık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
B-Ormanların Geliştirilmesi	I-Mevcut ormanların geliştirilmesi iv)Erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarının yüksek riskli, fayda-maliye analizi yapılmış ekonomik etkinliği yüksek havzalarda önceliklendirilmesi, bu çalışmaların tüm ilgi grupları ile işbirliği içerisinde yapılması ve bu alandaki kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.	a)Normal ve bozuk alanların belirlenmesi. Öncelikle doğal, mümkün değilse diğer tekniklerle bu alanların geliştirilmesi. b)Ağaçlandırma çalışmalarına tüm ilgi gruplarının katılımını güçlendirici olanakların yaratılması. c)Uygun bozuk orman alanlarında hızlı büyüyen türlerle endüstriyel ağaçlandırmalara özen verilmesi.	i)Orman geliştirme çalışmalarının havza bazında, entegre ve katılımcı yöntemlerle, orman ekosistemine zarar vermeme ön koşulan göre yapılması; mevzuat ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi; tüm orman alanları için işlevsel-katılımcı planların 20 yıl içinde tamamlanması. ii)Bozuk orman alanlarının doğal ve ekosisteme zarar vermeyecek yöntemlerle 20 yıllık bir eylem planı kapsamında ıslah edilmesi. iii)2005 yılının sonuna kadar ağaçlandırma çalışmalarının ekolojik, sosyal ve ekonomik etkilerini ortaya koyacak metodolojilerin geliştirilmesi. iv)Özel ağaçlandırmalar ile değişik kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak ağaçlandırmaları teşvik (mevzuat, finans ve kurumsal sistemler) mekanizmalarının 2008 yılı sonuna kadar oluşturulması ve uygulanması. v)Orman köylülerinin ihtiyaçlarını karşılamak ve gelir desteği oluşturmak üzere uygun alanlarda silvipastoral uygulamaların yapılması. vi)2008 yılı sonuna kadar hızlı gelişen türlerle ağaçlandırmaya uygun alanların belirlenmesi ve çalışmaların bu alanlarda yürütülmesi. vii)Orman ağaçları ıslah ve endüstriyel ağaçlandırmalarla ilgili bilimsel çalışmaların sonuçlarından ilgili kurum ve özel sektörün faydalanmasının sağlanması.
	II-Orman alanlarının genişletilmesi	a)Uygun hazine arazilerinde orman dışı ağaçlandırmalar yapılması. Özel sektörün ve diğer ilgi gruplarının teşvik edilmesi. b)Kent ormanları ve yeşil kuşak ağaçlandırmalarının özellikle yerel yönetimler destekli olarak artırılması. c)Uygun özel araziler üzerinde hızlı büyüyen türlerle agro-silvi-pastoral uygulamaların teşvik edilmesi. d)Erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarının entegre ve katılımcı havza ıslahı yaklaşımı ile belirlenecek öncelikli havzalarda yürütülmesi.	i)2008 yılı sonuna kadar hazine arazilerinde özel sektör ile farklı kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak ağaçlandırmaları artırmak için mevcut teşvik sisteminin geliştirilmesi. Orman teşkilatınca ağaçlandırılan hazine arazilerinin kadastrounun yapılarak tapu kaydına orman şerhinin konulması. ii)Ağırlıklı olarak yerel yönetimlerce kent ormanları ve yeşil kuşak ağaçlandırmalarının yapılması ve yerel yönetimlerin bu çalışmalara desteğinin sağlanması; bu alanların kadastrounun tamamlanması. iii)Kavak ve hızlı gelişen türlerle yapılan tarımsal ormancılık uygulamalarının desteklenmesi.

Tablo 1'in devamı

Ulusal Ormanlık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
B-Ormanların Geliştirilmesi			<i>iv)Erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarının yüksek riskli, fayda-maliye analizi yapılmış ekonomik etkinliği yüksek havzalarda önceliklendirilmesi, bu çalışmaların tüm ilgi grupları ile işbirliği içerisinde yapılması ve bu alandaki kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.</i>
C-Orman Kaynaklarından Faydalanma	I-Orman ürünlerinden faydalanma	<p><i>a)Optimum odun üretiminin sürdürülebilir biçimde gerçekleştirilmesi.</i></p> <p><i>b)Odun dışı ürün kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi ve faydalanma.</i></p> <p><i>c)Odun ve odun dışı orman ürünlerinde standardizasyon ve sertifikalandırma sisteminin oluşturulması. Odun dışı orman ürünlerinin mamul madde ihracatının teşvik edilmesi.</i></p>	<p><i>i)Mevcut ve gelecekteki odun arz-talep ve piyasa bilgilerinin bilimsel yöntemlerle ve işbirliği içerisinde ortaya konulması ve periyodik olarak güncellenmesi; bu bilgilerin orman kaynakları yönetim, odun üretimi ve pazarlama çalışmalarında kullanılması, bu alandaki kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi.</i></p> <p><i>ii)Orman köylülerinin odun ve odun dışı orman ürünleri ihtiyacının yasal yollardan karşılanması.</i></p> <p><i>iii)İşlevsel planlama sonucu odun faydalanmasına ayrılmış alanlarda entansifsilvikültürel uygulamaların gerçekleştirilmesi. Üretim, depolama ve satış süreçlerindeki değer kayıplarının en aza indirilmesi; kurumsal kapasite ve mevzuat geliştirme ihtiyaçlarının belirlenerek uygulanması.</i></p> <p><i>iv)Odun üretim çalışmalarında orman köylülerine ve bunların kooperatiflerine öncelik verilmeye devam edilmesi, ilgili mevzuatın geliştirilmesi.</i></p> <p><i>v)Odun dışı orman ürünleri konusunda yerel halk ile orman teşkilatının bilgilendirilmesi; bu amaca ayrılacak sahaların yönetim planlarının yerel halkla birlikte yapılması; orman teşkilatının kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi.</i></p> <p><i>vi)Orman köylülerinin üretim, işleme, pazarlama vb. konularda kapasitesini artırmak amacıyla ilgili kurumlarla işbirliği yapılması.</i></p> <p><i>vii)Orman ürünlerinde sertifikasyon çalışmalarının ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi.</i></p> <p><i>viii)Odun dışı orman ürünlerinin hammadde yerine işlenmiş olarak ihracına yönelik mevzuat ve kurumsal kapasite geliştirme çalışmalarının tamamlanması.</i></p>

Tablo 1'in devamı

Ulusal Ormanlık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
C-Orman Kaynaklarından Faydalanma	II-Ormanların sosyal ve kültürel hizmetlerinden faydalanma	<p>a)Orman teşkilatı, diğer kurumlar ve ilgi gruplarında bilgilendirme ve bilinçlendirme.</p> <p>b)Orman teşkilatının ilgili birimlerinin eleman kapasitesinin güçlendirilmesi.</p> <p>c)Sosyal ve kültürel hizmetlerinden faydalanılacak sahaların belirlenmesi, yönetim planlarının ve uygulama projelerinin katılımcı olarak gerçekleştirilmesi.</p>	<p>i)Konuyla ilgili araştırma ve değerlendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi. 2008 yılı sonuna kadar bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının tamamlanması.</p> <p>ii)Konuyla ilgili ormanlık birimlerinin kurumsal kapasitelerinin taşra ağırlıklı olarak güçlendirilmesi.</p> <p>iii)2008 yılı sonuna kadar sosyal ve kültürel işlev önceliği olacak sahaların belirlenmesi ve bu sahaların yönetim planlarının katılımcı yaklaşımla gerçekleştirilmesi.</p> <p>iv)Orman içi rekreasyon alanlarının artırılması, kullanıcılar için eğitim ve denetim hizmetlerinin güçlendirilmesi. Doğa ve yerel halk ağırlıklı ekoturizm faaliyetlerinin yaygınlaştırılması.</p> <p>v)Uygun olmayan yapılaşmaları engellemek üzere eğitim, bilinçlendirme çalışmaları ve mevzuat geliştirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, doğal peyzajı koruyucu önlemlerin yerine getirilmesi.</p> <p>vi)Av ve yaban hayatı kaynaklarının korunması ile sürdürülebilir avcılığın geliştirilmesi amacına dönük her türlü çalışmanın yapılması.</p> <p>vii)Orman içi sulara sportif olta balıkçılığının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması.</p>
	III-Ormanların koruyucu ve çevresel fonksiyonlarından faydalanma	<p>a)Toplumun ve ilgi gruplarının bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi.</p> <p>b)Havza bazında işlevsel yönetim planlamasının geliştirilmesi çerçevesinde koruyucu ve çevresel fonksiyonlarından faydalanılması için ayrılan orman alanlarının artırılması.</p>	<p>i)Toplum genelinde bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi.</p> <p>ii)Koruyucu ve çevresel işlev ve hizmetlerin değer tahmini konusunda araştırmaların işbirliği içerisinde gerçekleştirilmesi.</p> <p>iii)Koruyucu ve çevresel işlevlere yönelik tahsis edilecek alanların artırılması. Bu kaynakların niteliklerinin yükseltilmesi ve bu çalışmaların öncelikli havzalarda yürütülmesi.</p> <p>iv)Orman dışındaki doğal afet riskinin yüksek olduğu alanların belirlenmesi ve bu alanlardaki doğal kaynakları geliştirici çalışmaların yürütülmesi. Buna ilişkin finansman, mevzuat ve kurumsal kapasite güçlendirme çalışmalarının yapılması.</p>

Tablo 1'in devamı

Ulusal Ormancılık Amaçları	Temel Politikalar	Alt Politikalar (Özet)	Stratejiler (Özet)
C-Orman Kaynaklarından Faydalanma			v)Üst havzalarda gerçekleştirilen ağaçlandırma, orman imarı ve erozyon kontrolü çalışmalarından yararlanan alt havzalardaki kuruluşların bu çalışmaların finansmanına katkı yapmalarının sağlanması.
	IV-Yerel haklara saygı, orman köylülerinin yaşam şartlarının iyileştirilmesine ve yoksulluğun azaltılması	a)Orman köylülerinin yönetim planı kararlarına katılım hak ve sorumluluklarının güçlendirilmesi. b)Orman kaynaklarının çok yönlü potansiyellerinden yararlanma ve gelir elde etme konusunda orman köylülerinin olanaklarının artırılması. c)Kısıtlı kaynakların gerçekten yoksul, orman kaynakları üzerinde olumsuz etkileri olan ve katılımcı çalışmalar ilgi gösteren orman köylülerine yönlendirilmesi. d)Yoksulluğun azaltılması ve entegre kırsal kalkınma faaliyetlerinin güçlendirilmesi.	i)Orman köylülerinin kendi yörelerindeki orman kaynaklarının yönetimine katılımlarının sağlanması. ii)Orman köylülerinin ormanların gelir getirici faydalarından yararlanmasının artırılmasına yönelik önlemler alınması. iii)Orman köylülerinin orman ürün ve hizmetlerinden yararlanma olanaklarının artırılmasına yönelik tedbirlerin köy örgütleri, orman teşkilatı ve sivil toplum örgütleri ile eşgüdüm içerisinde alınması. iv)Odun istihsal faaliyetlerinden orman köylülerinin daha yüksek gelir elde etmesine yönelik önlemler alınması, orman işçiliğinde sosyal güvence sağlanabilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması. v)2008 yılı sonuna kadar gerçekten yoksul ve ormana bağımlı köylülerin saptanması, gelir getirici faaliyetlerin artırılmasına dönük uygulamaların bu köylülerde önceliklendirilmesi ve yoksulluğun giderilmesine dönük çalışmalara diğer kurum ve kuruluşların katılımının sağlanması. vi)Türkiye'ye özgü kırsal kalkınma modellerinin geliştirilmesi ve bu konuda politik iradenin oluşturulması.

2B Alanlarının Satışı Uygulamasının Tarihsel Gelişimi

Kısaca 2B olarak adlandırılan yasal düzenleme Türk ormancılığının son 40 yılının en çok tartışılan konularından birini oluşturmaktadır. 1961 Anayasası'nın 131. maddesi 1970 yılında 1255 sayılı yasa ile değiştirilmiş, buna dayanılarak 1973 yılında 1744 sayılı yasa ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2. maddesi değiştirilerek 2B uygulamalarının önü açılmıştır (Erdönmez vd., 2010).

Söz konusu yasal düzenleme (6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2. maddesinin -b- bendi) 31.12.1981 tarihinden önce bilimsel olarak orman niteliğini kaybeden; tarımsal ve hayvancılık amaçlarıyla kullanımında yarar olduğu tespit edilen ve ayrıca şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının orman sınırları dışarısına çıkarılmasını hükmetmektedir. Özü itibarıyla bir kadaströ çalışması olarak görülen 2B uygulaması, yani niteliğini yitiren orman alanlarının orman sınırları dışarısına çıkarılması bir idari işlem olup idari yargının denetimine tabi tutulmuştur (Velioğlu, 2007). 1982 yılında yürürlüğe giren Anayasa'nın 170. maddesine göre 2B alanlarının orman köylülerinin yararlanmasına yönelik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

2B alanlarının Türkiye sathında ulaştığı rakam 2009 yılında 500 bin ha'ı geçmiştir ve orman kadaströ çalışmaları sürdükçe bu alan artmaktadır. Örneğin yalnızca 2012 yılında 21 bin 467 ha alan 2B alanı olarak orman sınırları dışarısına çıkarılmıştır (OGM, 2013). Bu rakamlar 2011 ve 2010 yıllarında sırasıyla 20 bin 865 ha ve 10 bin 664 ha'dır (OGM, 2012; OGM, 2011).

2B alanlarının 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun ve bu kanuna ilişkin mevzuat uyarınca orman köylerinde ikamet eden hak sahiplerine satışı uygulamasına 1990'lı yıllar boyunca devam edilmiştir. 2002 yılında iktidara gelen yeni hükümet bu alanlara ekonomik bir gelir kaynağı gözüyle yaklaşmıştır. 2B alanlarının orman köylüleri dışındaki kesimlere yönelik satışına dönük yaklaşımlar, yaklaşık 25 milyar dolarlık bir gelir beklentisi ile kamuoyunda sıkça gündeme taşınmıştır. 2003 yılında gerçekleştirilen ve 2B alanlarının orman köylüsü olmayanlara da

satışını amaçlayan Anayasa değişikliği¹ dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından bir kez daha görüşülmek üzere TBMM Genel Kuruluna iade edilmiştir. Cumhurbaşkanının iade gerekçelerinden öne çıkanlar;

a) 2B alanlarının orman köylülerine satışı uygulamalarının,

b) Orman idaresi ile yöre halkı arasında yeni ve yoğun anlaşmazlıklara yol açması,

c) Bu gibi yerlerin kaçak yapılaşmaya konu olması, bu alanlarda mini kentler kurulması ve

d) Yasa dışı çıkar sağlama faaliyetlerine konu olmasıdır.

Cumhurbaşkanı iade gerekçesinde ayrıca, bu duruma kasıtlı eylemleriyle neden olan kişilere satış işlemi gerçekleştirmenin hukuk devleti ve adalet ilkesiyle bağdaştırılamayacağını dile getirmiştir (TMMOB, 2006).

TUOP'un uygulamaya girmesinin ardından da 2B alanlarının satışı konusu sık sık tartışılmış ve 2007 yılında kamuoyu ile paylaşılan yeni anayasa taslağında hem 2B alanlarının genişletilmesine hem bu alanların orman köylüsü olmayanlara satışına ilişkin hükümler yer almıştır. Anayasa taslağında 2B alanları ile ilgili zaman eşiği 31.12.1981 tarihinden 23.07.2007 tarihine çekilmek yoluyla bir genişletme girişimi kendini göstermiştir. Diğer yandan, söz konusu anayasa taslağı, orman sınırları dışarısına çıkarılan alanların gerçek ve tüzel kişilere satışının ya da kullanım hakkının verilmesini kanunla düzenleneceğine hükmederek 2B alanlarının satışı konusunda yeni bir adım atılmasına yol açmıştır. Belirtilen anayasa taslağının ormancılıkla ilgili hükümlerini inceleyen İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, kamuoyuna deklare ettiği Fakülte Görüşünde 2B alanlarının satışına ilişkin düzenlemeye ilişkin şu görüşleri dile getirmiştir (Anonim, 2007):

“...Yeni taslak bu tür arazilerin orman köylüleri dışında fiilen kullananlara satışına da olanak vermektedir. Kuşkusuz bu arazileri kullananlar, ormanı işgal edenler veya bilerek bu yerleri satın alanlardır. Böylece ormanı işgal edenleri ödüllendiren, hatta işgalcilere öncelik tanındığı için bu yerlerin alım satımını kolaylaştıran bir düzenlemeye gidilmektedir.”

Belirtilen yeni anayasa çalışmalarının sonuç vermemesinin ardından bir dönem gündemden

¹ TBMM Genel Kurulunca 27.03.2003 tarihinde kabul edilen 4960 sayılı “TC Anayasası'nın Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun”

uzak kalan 2B alanlarının satışı konusu anayasa değişikliğine gidilmeden çıkarılan bir kanunla 2012 yılında uygulamaya sokulmuştur. TBMM Genel Kurulu tarafından 19 Nisan 2012 tarihinde kabul edilip 26 Nisan 2012 tarih ve 28275 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6292 sayılı Orman Köylülerinin Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışarısına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun’un 6. maddesi, 2B alanları üzerinde kimlerin hak sahibi sayılacağını ve hak sahiplerine bu alanların satışının nasıl yapılacağını detaylıca açıklamıştır. Bu maddeye göre;

a) 2B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listelerine veya kadaströ tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulan tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu kanuna göre hak sahibi sayılır.

b) 2B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerine veya kadaströ tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulacak tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilecek kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler de hak sahibi sayılır.

Hak sahiplerinden birinci fıkra kapsamında olanlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ikinci fıkra kapsamında olanlar ise, güncelleme listelerinin tescil edildiği veya kadaströ tutanaklarının kesinleştiği tarihten itibaren sekiz ay içinde idareye başvurarak, bu taşınmazların bedeli karşılığında kendilerine doğrudan satılmasını isteyebilirler.

Maliye Bakanlığı 4 Temmuz 2012 tarih ve 28343 sayılı Resmi Gazete’de 345 sıra numaralı Milli Emlak Genel Tebliğini yayımlayarak satış işlemlerinin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin detayları ortaya koymuştur.

Diğer yandan söz konusu düzenlemelere uygun olarak satışa çıkarılan toplam 2B alanı yaklaşık 410 bin ha² olup bu alanların kullanım tiplerine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir (Milli Emlak Genel Müdürlüğü, 2013).

Tablo 2. 2B Alanlarının Kullanım Tiplerine Göre Dağılımı

Kullanım Tipi	Miktar (ha)	Oran (%)
Köy yerleşim alanı	7.035	1,7
Belde yerleşim alanı	8.514	2,0
İlçe yerleşim alanı	6.624	1,6
Sera alanı	2.365	0,6
Narenciye alanı	8.041	1,9
Zeytinlik, fıstıklık, bağ, bahçe	111.115	27,0
Otlak, yaylak, kışlak	35.419	8,6
Diğer ekili alanlar	230.887	56,3
Toplam	410.000	100,0

Görüldüğü gibi satışa çıkarılan 2B alanlarının çok büyük bir bölümünü tarımsal amaçlı kullanım tipleri oluşturmaktadır. Yerleşim amaçlı kullanım tipleri satışa çıkarılan alanların yalnızca %5,3’ünü oluşturmaktadır.

2B Alanlarının Satışı Uygulamasının TUOP İlke, Amaç, Politika, Strateji ve Eylemleri ile İlişkilendirilmesi

TUOP İlkeleri Açısından 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

Daha önce de belirtildiği gibi TUOP 10 temel ilke üzerinde şekillenmiştir. 2B alanlarının satışı uygulaması bu ilkelerden özellikle “sürdürülebilirlik”, “katılımcılık” ve “toplum yararı-faydaların hakça paylaşımı” ilkeleri ile ilişki içerisinde.

Sürdürülebilirlik İlkesi ve 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

Sürdürülebilirliğin ormancılıkta yüzyıllardır kabul edilen temel ilkelerden biri olan “devamlılık” ilkesinin yaygınlaşmış hali olduğu sıklıkla dile getirilmektedir (Özdönmez vd., 1996; Çağlar, 1997; Geray, 1998; Yıldırım ve Velioglu, 2006). Sürdürülebilirliğin ormancılık için uyarlanmış hali olan sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) 1990’lı yıllardan itibaren ormancılığa yön veren bir yaklaşım olarak benimsenmiş; bu yaklaşım doğrultusunda ulusal ormancılık politikalarının revizyonu bütün ülkeler için bir zorunluluk haline gelmiş ve pek

² Tescil işlemleri tamamlanmayan 2B alanlarının satışı mümkün olmamaktadır.

çok yasal, kurumsal, finansal ve enformasyonel düzenleme gerçekleştirilmiştir (Erdönmez, 2001).

Türkiye Pan-Avrupa sürecinde alınan kararlar doğrultusunda SOY çalışmalarını gerçekleştirerek 6 ölçüt ve 28 göstergeden oluşan SOY Ölçüt ve Gösterge Setini hazırlayarak, bu set doğrultusunda izleme çalışmalarını devam ettirmektedir (Atmış, 2010)

TUOP sürdürülebilirlik ilkesini şu şekilde açıklamaktadır;

“Orman alanlarının ve kaynaklarının; bütünlüğünü, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, gençleşme kapasitesini ve sağlığını muhafaza edecek ve geliştirecek, ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel çok yönlü faydayı bugün ve gelecekte, yerel, ülkesel ve küresel düzeylerde sürdürülebilir olarak ve toplum yararına sağlayacak ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde yönetimi”

Bu tanıma göre, ormanların sürdürülebilir yönetimi aşağıdaki temel koşulların yerine getirilmesini gerektirmektedir.

-Ormanların biyolojik çeşitliliğinin (ekosistem, tür ve genetik çeşitlilikleri ile, doğal süreçlerin) muhafazası ve imarı;

-Ormanların bütünlüğünün, verimliliğinin, gençleşme kapasitesinin ve sağlığının muhafazası ve geliştirilmesi;

-Diğer ekosistemlere zarar vermeme;

-Ormanlardan çok yönlü (ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel) faydalanmaların, yerel, ülkesel ve küresel düzeylerde, sürdürülebilir olarak sağlanması, adil paylaşımı ve toplum yararına faydalanma.”

Görüldüğü üzere sürdürülebilirlik ilkesinin yaşama geçirilebilmesi için;

- Orman alanlarının,
- Orman kaynaklarının niteliksel yapısının,
- Orman kaynakları ile diğer sektörler arasındaki dengeli ilişkinin ve
- Orman kaynaklarından sağlanan toplumsal faydaların devamlılığının sağlanması gerekmektedir.

2B alanlarının satışı uygulaması esasen orman sınırları dışına çıkarılmış olan alanlarla ilgili bir tasarruftur. Bu nedenle yukarıda sıralanan sürdürülebilirlik koşulları ile ilişkili olmadığı düşünülebilir. Ancak, satışa konu olan alanların geçmişinin orman olduğu ve yasal olmayan yol ve yöntemlerle orman niteliğini kaybettiği, bu nedenle orman sınırları dışına çıkarılarak satıldığı gözden uzak tutulmamalıdır. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, bu uygulamanın

sürdürülebilirlik ilkesi ile taban tabana zıt bir uygulama olduğu açıkça görülecektir. Zira;

a) Satışa konu olan alanlar kökeninde ormandır ve satış yoluyla bir daha orman olma ihtimali bütünüyle ortadan kalkmaktadır.

b) Böylelikle hem orman alanlarının hem de orman kaynaklarının niteliksel yapısının devamlılığı yara almaktadır.

c) Orman kaynaklarından hemen tüm toplumsal gruplar ve tüm sektörler fayda sağlamaktadır. Orman alanlarının orman sınırları dışına çıkarılması ve buna neden olan sektörler (tarım, turizm, endüstri, kentleşme vb.) satışının yapılması orman kaynaklarından beklentileri olan farklı toplumsal gruplar ve sektörler arasında adaletsizliğe yol açmaktadır.

d) Bunlardan daha önemlisi ise illegal yöntemlerle ormanlara zarar veren gerçek ve tüzel kişilerin bu uygulamadan karlı çıkmış olmalarıdır. Böylelikle yasaların caydırıcılığı ortadan kalkmakta ve yeni orman tahriplerinin önü açılmaktadır.

Katılımcılık İlkesi ve 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

Ormancılıkta katılımın gereği özellikle uluslararası süreçlerde sıkça vurgulanan konuların başında gelmektedir. Rio zirvesinde somut bir şekilde dile getirilmeye başlanan katılım arayışları (Rio Deklarasyonu md. 10; Orman Prensipleri-İlkeler md. 2-c/d) Avrupa Ormanlarının Korunması Bakanlar Konferansı sürecinin üçüncü ayağı olan Lizbon kararlarında (L1-Bölüm 1 md.1 ve L1-Bölüm 2 md. 1-2) doruk noktasına ulaşmıştır (Erdönmez, 2005).

TUOP katılımcılık ilkesini şu şekilde açıklamaktadır:

“Orman kaynaklarının yönetimi ile ilgili sorumluluk yüklenmiş bulunan, bu kaynakların yönetiminden etkilenen, talep ve beklentileri olan tüm toplum kesimleri ve ilgi gruplarının (orman idaresi, yerel halk (gençler ve kadınlar dahil), sivil toplum örgütleri, diğer devlet kuruluşları, özel sektör, yerel yönetimler, vb.), bu kaynakların yönetiminin tüm safhalarında (karar verme, planlama, uygulama, izleme, değerlendirme, denetim, vb.) yetki, sorumluluk ve fedakarlıklarla katılım hak ve sorumluluklarının yasallaştığı ve kurumsallaştığı bir ortam içinde, adil ve dengeli katılımları sağlanmalıdır.”

Diğer yandan ormancılıkta katılımın sağlayacağı yararlar genellikle üç ana başlık altında toplanmaktadır (Anonim, 2000):

a) Ormancılıkla ilgili aktörler arasında aktif ve birlikte öğrenme, ortak kabul ve yapıcı

işbirliği yoluyla ormanlar ve ormancılıkla ilgili halk bilincinin artması.

b) Orman ürünleri ve hizmetlerinin çok yönlü kullanımını ortaklaşa bir şekilde geliştirmek ve ormanların fayda ve maliyetlerinin nasıl eşitçe paylaştırılabileceğini tanımlamak üzere fırsatlar sunmak yoluyla ormanların toplum ve ormancılık sektörü için yararlarının en yüksek noktaya çıkarılması.

c) Daha iyi bilgiyle donatılmış ve daha geniş kapsamlı kabul görmüş orman yönetimi kararları aracılığıyla sürdürülebilir orman yönetiminin toplumsal kabul edilebilirliğinin geliştirilmesi.

Bu açıklamaların ışığı altında 2B alanlarının satışı uygulamasını katılımçılık ilkesi ile ilişkilendirdiğimizde aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

a) Söz konusu uygulamanın yasalaşmasından önce kamuoyunda uzun bir süre tartışıldığı bilinmektedir. Bu açıdan katılımçılık ilkesine bir ölçüde uygun bir sürecin yaşandığı söylenebilir. Ancak formel bir katılım mekanizması oluşturulmamıştır. Ayrıca bütün ilgi gruplarının yasal düzenleme doğrultusunda bir mutabakat sağladığına ya da yasama organının ilgi gruplarında oluşan hassasiyetlere dikkat ettiğine dair bir işaret bulunmamaktadır. Zira hükümet tarafından ortaya atılan ilk fikir ile ortaya çıkan yasal düzenleme arasında neredeyse hiçbir fark bulunmamaktadır.

b) Daha önce de belirtildiği üzere 2B alanları bazı toplum kesimlerinin illegal uygulamaları (açma ve yerleşme gibi orman suçları) sonucunda ortaya çıkmıştır. İlgili yasada hak sahibi olarak tanımlanan gerçek ve tüzel kişiler ya bu illegal eylemi gerçekleştirenler ya da yine illegal yöntemlerle bu alanları satın alanlardır. Dolayısıyla 2B alanlarının hak sahiplerine satışı suçun devlet tarafından hem affedilmesi hem de ödüllendirilmesi anlamına gelmektedir. Şu halde söz konusu uygulama TUOP'un katılımçılık tanımlamasında yer alan "fedakarlıklar katılımlık hak ve sorumluluklarının yasallaştığı ve kurumsallaştığı bir ortam" tanımlamasına kesinlikle uymamaktadır.

c) Yine bu uygulamanın ormancılıkta katılımın temel yararlarından biri olan "ormanların fayda ve maliyetlerinin nasıl eşitçe paylaştırılabileceğini tanımlamak üzere fırsatlar sunmak yoluyla ormanların toplum ve ormancılık sektörü için yararlarının en yüksek noktaya çıkarılması" ile uyumlu olduğunu söylemek olanaklı değildir.

d) 2B alanlarının satışı uygulamasının katılımçılık açısından doğuracağı en önemli

sakınca ise pek çok ilgi grubunun bundan sonraki karar alma süreçlerine katılım konusunda çekince gösterecek olmasıdır. Başta eğitim-öğretim ve araştırma kuruluşları olmak üzere görüş ve yaklaşımlarının kararlara yansımadağını düşünen ilgi gruplarının bu şekilde bir tepki göstermeleri son derece olağan karşılanmalıdır.

Toplum Yararı-Faydaların Hakça Paylaşımı ve 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

TUOP bu ilkeyi şu şekilde tanımlamaktadır:

"Orman kaynaklarının yönetimi, bu kaynaklardan sağlanan faydaların hakça paylaşımını ve toplum yararının en yüksek düzeyde olmasını sağlayacak şekilde gerçekleştirilmelidir."

2B alanlarının kullanım tiplerine göre dağılımı gözden geçirildiğinde (Tablo 2) büyük çoğunluğunun ekili alan, meyve-sebze bahçesi, sera alanı ve otlak gibi tarımsal amaçlara yönelik kullanımlar olduğu görülecektir. Kamuoyundaki yaygın kanaatin aksine yerleşim alanlarının satışa çıkarılan 2B alanları içerisindeki payı yalnızca %5'ler civarındadır.

Söz konusu alanların satışı sonucunda bu alanlar belirtilen sektörlerdeki gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetine geçecek ve bütünüyle onların yararlanmasına tahsis edilmiş olacaktır. Bu durumda toplumun geri kalan kesimleri, orman kaynaklarından sağlanan faydaların hakça paylaşımı konusunda umutsuzluğa kapılacaktır. Bu nedenle 2B alanlarının satışı uygulamasının söz konusu ilkeyle uyumsuz olduğu rahatlıkla görülebilmektedir.

TUOP Amaçları Açısından 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

TUOP üç temel amaç üzerinde şekillenmiştir. Bunlar;

I. Ormanların, alanlarının, biyolojik çeşitliliğinin ve doğal yapılarının muhafazası, biyotik ve abiyotik zararlara karşı korunması.

II. Mevcut ormanların geliştirilmesi, orman dışındaki uygun alanlar üzerinde orman tesisi ile orman alanlarının genişletilmesi.

III. Ormanlardan ekolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel çok yönlü faydaların (odun ve odun dışı orman ürünleri, sosyal-kültürel faydalanmalar, koruyucu ve çevresel fonksiyonlar, yerel toplulukların yaşam şartlarının iyileştirilmesine katkı, vb.) yerel, ülkesel ve küresel düzeylerde, sürdürülebilir

olarak sağlanması, hakça paylaşımı ve toplum yararına faydalanılması.

2B alanlarının satışı uygulaması kısaca "ormanların korunması" olarak dile getirilebilecek birinci temel amaç açısından olumsuz etkiler yaratacaktır. Daha önce de belirtildiği üzere 2B alanları orman kaynakları üzerindeki insan tahripleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Devletin temel görevi, TUOP'ta da dile getirildiği gibi, ormanları bu tür abiyotik zararlara karşı korumaktır. 2B uygulaması, yani tahrip edilen orman alanlarının orman sınırları dışarısına çıkarılması uygulaması bile devletin bu görevini layığıyla yerine getiremediğinin itirafı anlamına gelmektedir. Buna ek olarak, bu alanların ormanlara zarar verenlere satılması bundan sonraki süreçte bu tür girişimlere kalkışacak olanlara cesaret verecek niteliktedir. Bu cesaretlenmeyi ortaya çıkaracak önemli unsurlardan biri de satış bedelinin belirlenmesi yöntemidir. Maliye Bakanlığı tarafından 4 Temmuz 2012 tarih ve 28343 sayılı Resmi Gazete'de 345 sıra numarası ile yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliğinin 8. maddesi (C) bendine göre satış bedeli rayiç bedelin %70'idir. Ayrıca peşin ödemelerde satış bedeli üzerinden %20, taksitli ödemelerde ise %10 indirim yapılması hükme bağlanmıştır. Kısa anlatımla, bu uygulama hak sahibi bir gerçek ya da tüzel kişiye, ormanı tahrip ederek kazandığı bir arazinin, rayiç bedelinin neredeyse yarısını ödeyerek, yasal sahibi olma fırsatını tanımaktadır. Oysa kamu vicdanı açısından yapılması gereken, geriye dönüşü mümkün olmayan (yerleşim alanları gibi) 2B alanlarının, kullanıcılarına rayiç bedelinin en az iki katı gibi bir satış bedeli üzerinden satışının yapılması ve bunu kabul etmeyen hak sahiplerinin tahliyesinin istenmesi benzeri bir yöntem olabilirdi. Böylelikle yasalara uymayarak kendine çıkar sağlayan gerçek ya da tüzel kişiler cezalandırılmış, kamu vicdanı rahatlatılmış ve bundan sonra benzer girişimlerde bulunmak isteyenler ise caydırılmış olurdu.

TUOP'un ikinci temel amacı mevcut ormanların geliştirilmesi, orman alanlarının genişletilmesidir. Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü (AGM) tarafından 1999-2000 yıllarında yapılan etüt ve değerlendirme çalışmalarının sonuçları göre Türkiye'de 2,4 milyon ha ağaçlandırılması gereken alan bulunmaktadır. Ayrıca, ülke ormanlarının yarısı bozuk niteliklidir ve bu ormanların 5 milyon ha civarında bölümünün rehabilite edilmesi gerekmektedir (Çevre ve Orman Bakanlığı,

2004). 2B alanlarının satışı uygulaması bu açıdan çok önemli bir fırsat yaratmış ancak bu fırsat gerektiği oranda kullanılmamıştır. Gerek mevcut orman alanlarının geliştirilmesi ve gerekse yeni orman alanlarını kazanılması açısından en önemli darboğazlardan birisi finansal kaynakların yetersizliğidir. Hükümetin söz konusu uygulamayı ilk kez kamuoyu ile paylaştığı günlerden itibaren sıkça dile getirildiği üzere, bu uygulamadan büyük miktarlarda gelir beklentisi bulunmaktadır. Elde edilecek gelirin nasıl kullanılacağı en az bu gelirin büyüklüğü kadar önemli bir konudur. 6292 sayılı kanunun 10. maddesi elde edilen gelirlerin nasıl kullanılacağına açıklık getirmektedir. Şöyle ki;

- a) Bu Kanunun uygulamasından elde edilen gelirlerin yüzde üçünü geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, genel bütçe gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin tahsilini takip eden ay sonuna kadar yatırım amacıyla kullanılmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına ödenir.
- b) Kalan tutarın yüzde doksanını geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen orana karşılık gelen bölümü, ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir, kalanı ise gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak özel gelir veya gelir kaydedilir.
- c) İlgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak tahmin edilen söz konusu tutarlar karşılığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesinde afet riski altındaki alanların dönüştürülmesinde kullanılmak üzere özel ödenek öngörülür.
- d) Genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilecek tutarlar karşılığı, nakledilecek orman köylülerine ait taşınmazların kamulaştırılması, 2/A alanlarının ıslah, imar ve ihyası, iskânı, orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi, 2/A ve 2/B alanlarının en az iki katı verimsiz orman alanlarının ıslahı ve yeni orman alanlarının tesisi için kullanılmak üzere Orman Genel Müdürlüğü bütçesinde gerekli ödenek öngörülür.

Daha sonra 24 Kasım 2012 tarih ve 28477 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/3907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına aktarılacak pay %0,52, ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak kaydedilecek pay %15,20 olarak belirlenmiş,

kalan miktarın genel bütçeye aktarılması hükmedilmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına aktarılacak pay 20 Aralık 2012 tarih ve 28503 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/4017 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile %0,52’den %3’e çıkarılmıştır.

Özetlemek gerekirse, bütünüyle orman alanlarının tahribi sonucunda ortaya çıkan hazine mallarının satışından elde edilen gelirlerin %81,80’lik bölümü genel bütçeye gelir kaydedilmektedir. %3’lük bölümü konuyla hiçbir ilgisi olmayan Vakıflar Genel Müdürlüğüne aktarılmakta ve yalnızca %15,20’lik bölümü özel gelir olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu özel gelirin bir kısmı Çevre ve Şehircilik Bakanlığına tahsis edilmekte ve geri kalan kısım orman alanlarının imar ve ihyası ile yeni orman alanlarının tesisi de dahil bazı amaçlar için OGM bütçesine aktarılabilir. Oysa 2B alanlarının satışından elde edilen gelirlerin çok büyük bir bölümünün ormancılığa geri döndürülmesi doğru olurdu. Böylelikle geri dönüşü mümkün olmayacak şekilde tahrip edilmiş orman alanlarından sağlanan gelirle hem mevcut orman alanlarının geliştirilmesi hem de yeni orman alanlarının kazanılması anlamında çok daha önemli adımlar atılabilirdi. Uygulamayı şekillendiren yasanın bu haliyle TUOP’un ikinci temel amacı arasında da bir uyum olduğu dile

getirilebilir. Ancak, bu uyumun beklenen seviyede olmadığını da belirtmek gerekir.

Diğer yandan ormanların korunması amacıyla uyumlu olmayan, geliştirilmesi amacıyla ise uyumlu olmasına rağmen yetersiz kalan bir uygulama doğal olarak orman kaynaklarının faydalarının yerel, ulusal ve küresel düzeyde sürdürülebilir olması amacıyla da uyumlu olmayacaktır. Ayrıca, 3.3.1. bölümünde açıklandığı üzere uygulama hakça paylaşım ve toplum yararına faydalanma amacıyla da uyumlu görünmemektedir.

TUOP Politika, Strateji ve Eylemleri Açısından 2B Alanlarının Satışı Uygulaması

Tablo 1’de TUOP politika ve stratejileri özet olarak aktarılmıştı. 2B alanlarının satışı uygulaması ile ilişkili görülen politika ve stratejiler ile saptanan ilişkinin yönü, Tablo 1’deki sınıflandırmaya uygun olarak Tablo 3’de gösterilmektedir.(+) işareti 2B alanlarının satışı uygulamasının söz konusu politika ya da stratejiye uygun olduğunu (-) işareti ise uygun olmadığını göstermektedir. Her iki işaretin de olması ise uygulama ile politika ya da strateji arasında hem uygunluk hem de uyumsuzluk olduğunu belirtmektedir. Uygunluk ya da uyumsuzluk belirlemede yalnızca doğrudan ilişkiler değerlendirmeye katılmış, dolaylı ilişkiler tabloya yansıtılmamıştır.

Tablo 3. 2B Alanlarının Satışı Uygulamasının TUOP Politika ve Stratejileri ile Uygunluğu

Politika No.	Uygunluk	Strateji No.	Uygunluk
A-I-c	-	A-I-iii	-
A-II-e	+	A-III-ii	-
A-III-b	-	B-I-i	-
A-III-d	+	B-I-ii	+
B-II-a	+	B-I-vi	+
B-II-b	-	B-II-ii	-
C-I-a	+ -	C-II-v	-
C-I-b	-	C-III-iii	-
C-III-b	-	C-III-iv	+
C-IV-c	+	C-IV-vi	+

Tablo 3’te görülebileceği üzere 2B alanlarının satışı uygulaması ile TUOP politika ve stratejileri arasında çoğunlukla uyumsuzluk ilişkisi gözlenmektedir. Politikalar açısından 5 uyumsuz, 4 uygun ve 1 adet de hem uygun hem de uyumsuz ilişki gözlenmiştir. Stratejiler açısından ise 6 uyumsuz ilişkiye karşın 4 uygun ilişki gözlenmiştir.

Bu noktada A-I-c kodlu politikaya ve A-I-iii kodlu stratejiye özel bir vurgu yapmakta yarar

bulunmaktadır. A-I-c kodlu politikanın tam metni şu şekildedir:

“Orman Kanunu 2B maddesi uyarınca orman niteliğini kaybeden alanların orman rejimi dışına çıkarılmasına devam edilmesi ve orman alanlarından ormancılık dışı yararlanmalara izin verilmesinde, orman ekosisteminin korunması ve toplum yararı sağlama koşullarının özenle yerine getirilmesi. Bu amaçla rant ve özel çıkar sağlamaya hizmet edecek ve yeni sahaların

açılmasını ve bu sahalara yerleşmesini özendirerek uygulamaların önlenmesine yönelik uygun ve etkin tedbirlerin ve mevzuat düzenlemelerinin katılımcı olarak belirlenmesi ve uygulanması.”

A-I-iii kodlu stratejinin tam metni ise şöyledir:

“Orman Kanunu 2B maddesi uyarınca orman niteliğini kaybeden alanların orman rejimi dışına çıkarılmasına devam edilmesi ve orman alanlarından ormancılık dışı yararlanmalara izin verilmesinde, orman ekosisteminin korunması ve toplum yararı sağlama koşullarının özenle yerine getirilmesi. Bu amaçla rant ve özel çıkar sağlamaya hizmet edecek ve yeni sahalara açılmasını ve yerleşmesini özendirerek uygulamaların önlenmesine yönelik uygun ve etkin tedbirlerin ve mevzuat düzenlemelerinin katılımcı olarak belirlenmesi ve uygulanması. Bu amaçla, orman teşkilatı, bilim kuruluşları ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlar işbirliği ile orman niteliğini kaybetme ve toplum yararının tespiti için uygun kriter ve metotların belirlenmesi ve gerekli yasal düzenleme çalışmalarının 2008 yılı sonuna kadar tamamlanması. Uygulamaların bu düzenlemelere uygun olarak yürütülmesi için kurumsal kapasitelerin güçlendirilmesinin sağlanması. Büyük şehirler civarında ve sahil yörelerindeki orman alanları üzerindeki rant elde etme ve özel yarar sağlama amaçlı açma, yerleşme ve yararlanma baskıları ile mücadelede toplumun bilinçlendirilmesi ve sivil toplum örgütleri ve diğer toplum kesimlerinin desteklerinin güçlendirilmesi.”

Gerek söz konusu politika metninde gerekse strateji metninde rant ve özel çıkar sağlamaya hizmet edecek ve yeni sahalara açılmasını ve yerleşmesini özendirerek uygulamaların önlenmesine yönelik etkin tedbirlerin alınmasına vurgu yapılmaktadır. Strateji metninde ise buna ek olarak başta bilim kuruluşlarıyla olmak üzere, diğer ilgi gruplarıyla işbirliği içerisinde 2008 yılı sonuna kadar yasal düzenleme çalışmalarının tamamlanacağı; büyükşehirler ile sahil bölgelerinde rant elde etme ve özel yarar sağlama amaçlı açma, yerleşme ve yararlanma baskıları ile mücadelede toplumsal desteğin güçlendirilmesine vurgu yapılmaktadır. Oysa, daha önce de sıkça üzerinde durulduğu gibi, 2B alanlarının satışı uygulaması rant elde etme ve özel çıkar sağlama amaçlı açma, yerleşme ve yararlanma girişimlerini ödüllendirmekte, böylelikle bu tür baskıların artmasını teşvik etmektedir.

C-I-a kodlu politika ile iki yönlü bir ilişki gözlenmiştir. Söz konusu politikanın tam metni şu şekildedir:

“Odun üretimine ayrılan orman alanlarından optimum odun üretiminin (mümkün olan en yüksek kantite ve kalitede); toplumun odun hammaddesi ihtiyaç ve taleplerini, yerel ve ülkesel düzeylerde, uygun ve uluslararası pazarlarla rekabet edebilir özelliklerde sürdürülebilir olarak sağlayacak biçimde gerçekleştirilmesi.”

2B alanlarının satışı uygulaması yeni ağaçlandırmalara kaynak yaratma açısından bu politika ile uygunluk ilişkisi içerisindedir. Buna karşılık ormanların korunması ve ormanlar üzerindeki baskının artmasına yol açması nedeniyle aynı politika ile uyumsuzluk ilişkisi de sergilemektedir.

Politika ve stratejiler konusundaki uygunluk ve uyumsuzluk ilişkilerine genel olarak bakıldığında koruma ağırlıklı politika ve stratejilerde uyumsuzluk, geliştirme ağırlıklı politika ve stratejilerde ise uygunluk görülmektedir. Bunda, satış işlemlerinden elde edilecek gelirlerin bir kısmının ormanların imar ve ihyası ile yani alanların ağaçlandırılmasında kullanılacak olmasının etkisi büyüktür.

TUOP Eylem Programı kısa ve uzun dönemde gerçekleştirilecek eylemleri ortaya koymaktadır. Çoğunluğu kısa dönem nitelikli olarak tanımlanan bu eylemler arasında 2B alanlarının satışı ile doğrudan ilişkili bir eylem maddesi bulunmamaktadır. Yalnızca eylemler listesinin 33. sırasında yer alan eylem, 2004-2009 yılları arasında, ilgi gruplarının katılımını sağlamak yoluyla Orman Kanununun 2B maddesi ile ilgili mevzuat geliştirme ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gerçekleştirilmesini içermektedir.

TUOP'un uygulamaya girmesinden günümüze kadar ne A-I-c kodlu politika ile A-I-iii kodlu strateji ne de yukarıda belirtilen eylem maddesi konusunda herhangi bir çalışma yapılmamış, belirtilen politika, strateji ve eylemlerle uyumsuz ilişki sergileyen 2B alanlarının satışı uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Tartışma ve Öneriler

Uluslararası süreçler ve gelişmelerin de etkisiyle 2004 yılında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Türkiye Ulusal Ormancılık Programı hazırlanarak uygulamaya sokulmuştur. Söz konusu program pek çok ilgi grubunun katkısı alınarak katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmış olması açısından da bir ilk niteliği

taşımaktadır. 20 yıllık bir dönemi kapsayan ve Türk ormancılığını Cumhuriyet'in 100. yılına taşıyacak olan program başta hükümetler olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar için uyulması ve uygulanması gereken bir nitelik göstermektedir.

Diğer yandan kısaca 2B olarak adlandırılan ve orman niteliğini yitirmesi nedeniyle orman sınırları dışarısına çıkarılan alanlar Türk ormancılığının son dönemlerinin en tartışmalı konularından birini oluşturmaktadır. 40 yıldır uygulanmakta olan bir kanun maddesinin sonucunda orman sınırları dışarısına çıkarılarak hazine adına tapuya kaydolun yüzbinlerce ha büyüklüğündeki 2B alanlarının satılarak hazineye gelir sağlanması konusundaki görüşler 2000'li yılların başından itibaren gündeme gelmiş, bu amaçla 2003 yılında gerçekleştirilen bir anayasa değişikliği girişimi de dönemin Cumhurbaşkanı tarafından uygun bulunmayarak TBMM'ye iade edilmiştir. 2007 yılında ortaya çıkarılan yeni anayasa taslağında da bu alanların satışını mümkün kılan hükümler yer almış ancak bu taslak yasalasmamıştır. Nihayet 2012 yılında çıkarılan bir kanunla 2B alanlarının hak sahibi gerçek ve tüzel kişilere satışının önü açılmış ve bununla ilgili çalışmalara başlanılmıştır.

Ülke ormancılığının 20 yıllık gelişimini şekillendirmek amacıyla hazırlanan TUOP'ta 2B alanlarının satışına ilişkin herhangi bir amaç, politika, strateji ya da eylem yer almamaktadır. Tersine, söz konusu uygulama TUOP'ta yer alan pek çok politika ve strateji ile uyumsuz bir ilişki sergilemekte, programa yön veren temel ilkelerle çelişmekte ve ulusal ormancılık amaçlarına uyum sağlamamaktadır. Şu halde söz konusu programın hükümet ve yasama organı açısından bağlayıcı bir anlam taşımadığı, bu organların ormancılıkla ilgili konularda tümüyle keyfi hareket edebildikleri açıktır.

2B alanlarının satışı uygulamasının özellikle ormanların korunması açısından büyük sıkıntılar yaratacağı açıktır. Zira illegal yollarla tahrip edilen orman alanları bu eylemleri gerçekleştirerek suç işleyenlere cazip koşullarla satılmakta, böylelikle bu kişiler adeta ödüllendirilmektedir. Bu durum sonraki süreçte benzer yöntemlerle ormanları tahrip etme eğiliminde olanları caydırmaktan çok teşvik etmektedir. Bu şartlar altında, arazi değerinin yüksek olduğu özellikle büyükşehirler ve sahil bölgelerinde rant elde etme ve özel çıkar sağlama amaçlı orman tahriplerinin artarak devam edeceği öngörülebilir.

Diğer yandan satış işlemleri sonucunda elde edilen gelirlerin küçük bir bölümü mevcut

ormanların imar ve ihyası ile yeni ormanlar oluşturma amacına yönelik olarak OGM bütçesine yönlendirilmektedir. Bir ölçüde olumlu bir yaklaşım olan bu uygulama ne yazık ki yetersizdir.

Buraya kadar yapılan açıklamaların ışığında bundan sonraki dönemde yapılması gerekenleri aşağıdaki gibi özetlemek olanaklıdır:

1. TUOP bir arşiv belgesine dönmüş durumdadır. Hızlı ve etkili bir süreç içerisinde katılımcı bir yöntemle güncel koşullara göre revizyonu yapılarak yenilenmeli ve başta hükümet kuruluşları olmak üzere tüm kurum ve kuruluşlar için bağlayıcı nitelik taşıyacak bir yapıya kavuşturulmalıdır.

2. Orman sınırları dışarısına çıkarılma uygulamasının zaman eşiği olan 31.12.1981 tarihinin uzatılmasına olanak tanımayacak bir yasal düzenleme gerçekleştirilmeli, orman kadastrosu çalışmaları tamamlanır tamamlanmaz 2B uygulaması mevzuattan bütünüyle çıkarılmalıdır.

3. Bugüne kadar satış işlemi başlatılmamış olan 2B alanları için yeni bir düzenlemeye gidilmeli ve bu düzenlemede;

a. Yeniden ormana dönüştürülmesi mümkün olan alanların satışının önüne geçilerek yeniden ormanlaştırılması yönünde önlemler alınmalı,

b. Yeniden ormana dönüştürülmesi mümkün olmayan alanların satış koşulları ağırlaştırılmalı; satış bedeli rayiç bedelin en az iki katına çıkarılmalı, bu şekilde satışı kabul etmeyen hak sahipleri alanlardan tahliye edilmeli,

c. Satışlardan elde edilen gelirlerin masraflar çıkarıldıktan sonra kalan kısmının tamamı bakım, imar, ihya, ağaçlandırma, korunan alanlar ve orman köylülerinin kalkındırılması gibi amaçlarla ormancılık örgütlerinin bütçelerine yönlendirilmelidir.

4. Açma ve yerleşme gibi orman suçlarıyla mücadelede kararlı bir tutum sergilenmeli; ormancılık örgütünün kurumsal kapasitesi güçlendirilmeli ve bu konularla ilgili davalara bakacak özel uzmanlık mahkemeleri oluşturulmak yoluyla yargılama sürecinin etkinliği artırılmalıdır.

Kaynaklar

Anonim, 2000. Public Participation in Forestry in Europe and North America: Report of the Team of Specialists on Participation in Forestry. International Labour Office (ILO), Geneva.

Anonim, 2007. Yeni Anayasada Yer Alması Uygun Görülen Orman ve Ormancılıkla İlgili Hükümler Hakkında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Görüşü (Fakülte Akademik Genel Kurulunun 21.11.2007 tarihli toplantısında oybirliği ile kabul edilmiştir).

Atmış, E. 2010. Sürdürülebilir orman yönetimi. Ormancılık Politikası. Türkiye Ormancılar Derneği Eğitim Dizisi Yayın No. 6, 214-224.

Carbone, F., Savelli, S. 2009. Forestry programmes and the contribution of the forestry research community to the Italy experience. *Forest Policy and Economics* 11, 508-515.

Çağlar, Y. 1997. Sürdürülebilirlik ve Türkiye Ormancılığı. Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulanması Kitabı. TÇV Yayını, Ankara.

Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004. Türkiye Ulusal Ormancılık Programı 2004-2023.

Erdönmez, C. 2001. Forestry education in the age of sustainable forest management: The last ten years of Turkish forestry education. *International Conference Forest Research: A Challenge for an Integrated European Approach. Proceedings Volume II*, 743-748.

Erdönmez, C. 2005. Türk ormancılığı ve katılım: sorular ve yanıtlar. Türk Ormancılığında Uluslararası Süreçte Acil Eyleme Dönüştürülmesi Gereken Konular, Mevzuat ve Yeniden Yapılanmaya Yansımaları Sempozyumu. 22-24 Aralık, Antalya, 325-336.

Erdönmez, C., Atmış, E., Özden, S. 2010. Türkiye’de ormancılık politikası. Ormancılık Politikası. Türkiye Ormancılar Derneği Eğitim Dizisi Yayın No. 6, 102-146.

Geray, U. 1998. Ulusal Çevre Eylem Planı-Orman Kaynakları Yönetimi. DPT Yayını, Ankara.

Konukçu, M. 2001. Ormanlar ve Ormancılığımız. DPT Yayın No: 2630.

Milli Emlak Genel Müdürlüğü, 2013. 2B Alanları ile İlgili Basın Açıklaması (http://88.255.232.18/2b_yeni/bas-n-ac-klamas-.html erişim tarihi: 25.09.2013).

MCPFE, 1993. Resolution H1: General guidelines for the sustainable management of forests in Europe. Helsinki, Finland.

OGM, 2011. Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2010. Ankara.

OGM, 2012. Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2011. Ankara.

OGM, 2013. Orman Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu 2012. Ankara.

Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A., Ekizoğlu, A. 1996. Ormancılık Politikası. İÜ Orman Fakültesi Yayın No:435/3968.

Schanz, H. 2002. National forest programmes as discorsive institutions. *Forest Policy and Economics* 4, 269-279.

TMMOB, 2006. 2B Sorunu: Gerçekler-Öneriler. Ankara.

Velioğlu, N. 2007. Orman sınırları dışına çıkarma işleminin tanımı ve tarihsel gelişimi. İÜ Orman Fakültesi Dergisi, Seri B Cilt 58, Sayı 2, 53-79.

Yıldırım, H.T., Velioğlu, N. 2006. Sürdürülebilir orman yönetimi ölçüt ve göstergelerin incelenmesi. İÜ Orman Fakültesi Dergisi, Seri B Cilt 56, Sayı 1, 129-140.